

TILGÆNGELIGHEDSUDVALGET

v/ind. dommer Tuk Bagger
Københavns Byret
Domhuset, Nytorv
1450 København K.

Kulturministeriet
Nybrogade
1203 København K.
Att.: Anne Mette Risager Pedersen

Den 27. februar 2009

Vedlagt fremsendes **Beretning 13** om vurdering af praksis på tilgængelighedsområdet i perioden 1. januar - 31. december 2007.

Med venlig hilsen

Tuk Bagger

TILGÆNGELIGHEDSUDVALGET
v/ fmd. dommer Tuk Bagger
Københavns Byret
Nytorv, 1450 København K

BERETNING 13

Om vurdering af praksis på tilgængelighedsområdet
i perioden 1.1.2007-31.12.2007

Afgivet af et udvalg under kulturministeren nedsat i henhold til
arkivloven, lovbekendtgørelse nr. 1035 af 21. august 2007

Indholdsfortegnelse

I. INDLEDNING	3
II. UDVALGETS OVERVEJELSER	5
A. STATENS ARKIVER	5
1. Afleveringspraksis.	5
1.1. Statens arkivers afleveringsplan for 2006-2010.	5
1.2. Udskudt aflevering.	6
2. Forhandlinger om fristforlængelser efter arkivlovens § 27.	7
3. Praksis vedrørende dispensationer.	7
3.1. Sagsbehandlingstider.	7
3.2. Dispensationsansøgninger.	9
3.3. Tilladelser og afslag.	10
3.4. Enkeltsager om dispensation.	11
4. Særlige områder.	14
4.1. Spørgsmål om adgang til cpr-numre i forbindelse med arkivbenyttelse.	14
4.2. Adgang til adoptionssager.	15
4.3. Hemmeligt fødende.	15
4.4. Spørgsmål om arkivadgang i forbindelse med forskning i den kolde krigs historie.	16
4.5. Aflevering af private arkivalier til eller offentligt arkiv. Ombudsmandens udtalelse om Johannes Bogners manuskript.	17
B. DE KOMMUNALE ARKIVER.	18
1. Kommunale offentlige arkiver.	18
2. Kommunale myndigheder.	19
III. SAMMENFATNING	20

I. INDLEDNING

Udvalget til vurdering af praksis på tilgængelighedsområdet blev nedsat første gang i henhold til arkivloven fra 1994 og er senest nedsat i henhold til lov nr. 1050 af 17. december 2002, som trådte i kraft den 1. juli 2003. Efter lovens § 39 nedsætter kulturministeren et udvalg - Tilgængelighedsudvalget - til at vurdere de offentlige arkivers og myndigheders praksis på tilgængelighedsområdet.

Det er udvalgets kommissorium at vurdere praksis på tilgængelighedsområdet på baggrund af en årlig rapport udarbejdet af rigsarkivaren og at udtale sig om, hvorvidt der bør gennemføres ændringer på området.

Rigsarkivarens årlige rapport skal beskrive følgende hovedpunkter:

- Praksis vedrørende tilgængelighed til ikke-afleverede statslige arkivalier, der er over 20 år gamle.
- Afleveringspraksis
- Praksis vedrørende tilgængelighedsfrister og screening
- Praksis vedrørende dispensationer
- Praksis vedrørende tilgængelighed til kommunale og amtskommunale arkivalier, der er over 20 år gamle.

Udvalget kan anmode om supplerende oplysninger om sagsbehandlingen fra Statens Arkiver og kan som led i den årlige rapportering kommentere enkeltsager af principiel interesse. En repræsentant fra Statens Arkiver kan deltage i udvalgets møder med henblik på at kunne give udvalget de nødvendige oplysninger i den relation.

På baggrund af udvalgets drøftelser afgives en årlig beretning til kulturministeren.

Som nævnt i Beretning 12 vedrørte udvalgets virksomhed oprindeligt alene statens arkiver, men med virkning fra 1. juli 2007 blev de kommunale arkiver inddraget under arkivlovgivningen og dermed omfattet af udvalgets virksomhed. Som ligeledes nævnt i forrige beretning har Regionsrådene overtaget de amtskommunale opgaver efter kommunalreformen.

Det fremgår af forarbejderne til arkivloven, at dens bestemmelser om tilgængelighed omfattes af regeringens lovovervågningsprogram. Statens Arkiver udarbejdede i efteråret 2005 i den anledning en redegørelse om, hvorvidt tilgængelighedsbestemmelserne har levet op til de politiske målsætninger med loven. Med udgangspunktet i denne redegørelse har Tilgængelighedsudvalget ligeledes udarbejdet en redegørelse i februar 2006 til kulturministeren. Det konkluderedes i udvalgets redegørelse, at tilgængelighedsfristerne generelt fungerer tilfredsstillende, men udvalget eller et flertal i udvalget stillede forskellige forslag med henblik på at liberalisere tilgængeligheden yderligere. Ved lov nr. 532 af 6. juni 2007 er udvalgets

forslag for en stor del fulgt. Således er § 26 ophævet, og rigsarkivarens mulighed for at begrænse adgangen til folkekirken og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger i op til 100 år vil kun kunne bringes i anvendelse, hvis ganske særlige forhold gør sig gældende, jf. § 28, stk. 3. Endelig er tilgængelighedsfristen for sager inden for strafferetsplejen bragt i overensstemmelse med den generelle tilgængelighedsfrist på 20 år, jf. lovens § 24. Loven er trådt i kraft den 1. juli 2007, jf. lovbekendtgørelse nr. 1035 af 21. august 2007.

Statens Arkiver har udarbejdet Rapport XV, der omhandler perioden 1. januar - 31. december 2007. Rapporten omhandler såvel Statens Arkiver som de kommunale arkiver.

Rapporten har dannet grundlag for udvalgets arbejde med Beretning 13.

Udvalget har i perioden fra januar 2008 til afgivelsen af Beretning 13 afholdt 2 møder. Rigsarkivar Johan Peter Noack har deltaget i ét af disse.

På tidspunktet for afgivelse af Beretning 13 er medlemmerne af Tilgængelighedsudvalget følgende:

Formand:
Dommer Tuk Bagger

Øvrige medlemmer:

Forskning:
Professor Jørgen Elklit, Institut for Statskundskab, Aarhus Universitet
Professor, dr. Phil. Anne Løkke, Saxo-Instituttet, Københavns Universitet

Presse:
Journalist Jette Hvidtfeldt, Dansk Journalistforbund
Konsulent cand.jur. Christina Moshøj, Danske Dagblades Forening

Forvaltning:
Chef for Dokumentationskontoret Lars G. Karlsson, Udenrigsministeriet
Screeningsmedarbejder Bjørn Hartmann-Madsen, Forsvarsministeriet
Chefkonsulent Carsten Egø Nielsen, Kommunernes Landsforening

Som sekretær for udvalget fungerer funktionschef Helle Jardorf.

II. UDVALGETS OVERVEJELSER

A. STATENS ARKIVER

1. Afleveringspraksis.

1.1. Statens arkivers afleveringsplan for 2006-2010.

Som anført i Statens Arkivers Rapport XV er det afleveringsefterslæb, hvis afvikling har været beskrevet i Statens Arkivers Rapporter i årene fra 1997 til 2006 og som i Rapport XIV kunne betragtes som næsten fuldført, blevet endeligt afviklet i 2007, bortset fra en enkelt aflevering fra Jernbanemuseet i Odense. Rigsarkivaren oplyser, at afleveringen vil blive afsluttet i 1. halvår af 2008.

Tilgængelighedsudvalget har i sin forrige beretning udtalt kritik af Jernbanemuseet i Odenses manglende samarbejdsvilje i sagen og har taget til efterretning, at afleveringen endelig falder på plads.

For aflevering af statslige myndigheders arkivalier gælder herefter cirkulære nr. 8 af 19. januar 2006 om bevaring og kassation samt aflevering af statslige myndigheders arkivalier i årene 2006-2010 (kassationscirkulæret).

Det fremgår bl.a. af cirkulæret, at myndighederne skal aflevere deres arkivalier til Statens Arkiver, inden de er 30 år gamle, medmindre modstående hensyn gør sig gældende. Det skal dog som hovedregel tilstræbes, at der sker aflevering af statslige papirarkivalier til Statens Arkiver, inden de er 20 år gamle, således at afleveringsfristen falder sammen med arkivlovens almindelige tilgængelighedsfrist på 20 år. Der er dog mulighed for at udskyde afleveringsfristen, hvis modstående hensyn gør sig gældende, f.eks. hvis arkivalier fortsat er i hyppig brug hos myndigheden. Det er endvidere en forudsætning for aflevering, at arkivalier, som er omfattet af bestemmelse om kassation, udskilles, inden aflevering sker. Kassation må først ske, når de arkivalier, der skal kasseres, ikke længere er administrativt eller retligt aktuelle, hvilket indebærer, at Statens Arkiver normalt ikke kan modtage arkivalier, der er yngre end ca. 15 år.

Rigsarkivaren har på udvalgets forespørgsel om, hvorvidt myndighederne kan vælge at bevare ellers kassable arkivalier og aflevere en fortegnelse herover til Statens Arkiver for at sikre offentlighedens kendskab til samme oplyst, at det af bestemmelserne i arkivbekendtgørelse nr. 591 af 26. juni 2003 fremgår, at arkivalier, der er bestemt til kassation, ikke skal afleveres, men skal destrueres på betryggende vis. Bekendtgørelsen skal tages bogstaveligt. Destruktionstidspunktet afgøres dog af

myndighederne. Hensynet bag reglen er et ønske om at undgå, at der etableres uofficielle samlinger af arkivmateriale. Myndighederne må i givet fald bede om tilladelse til udskudt aflevering.

Denne regel gælder ikke for de kommunale arkivalier. Kommunalbestyrelsen kan derfor vælge at bevare arkivalier i videre omfang. Det kan dog være et spørgsmål om økonomi, i hvilket omfang kommunen vælger at bevare materiale, som ellers skulle destrueres, og det kræver under alle omstændigheder en gyldig beslutning i kommunalforvaltningen.

Rigsarkivaren har over for udvalget oplyst, at hvis der fra en myndigheds side blev fremsat ønske om meropbevaring, ville Statens Arkiver lytte til myndighedens ønsker.

Udvalget har noteret sig dette og beder om at blive orienteret, hvis og i det omfang situationen opstår.

Det fremgår af Statens Arkivers Rapporter XIV og XV, at Statens Arkiver i andet halvår af 2006 gennemførte et arkivtilsyn i form af en spørgeskemaundersøgelse, hvorunder de statslige myndigheder bl.a. gav oplysninger om papirarkivalier i deres varetægt. I den forbindelse fremkom der oplysning om arkivalier, der var mere end 30 år gamle, og som derfor skulle have været afleveret inden udgangen af 2006. Rigsarkivaren har tidligere oplyst over for udvalget, at baggrunden for, at de mere end 30 år gamle arkivalier ikke var blevet afleveret var, at ikke alle myndigheder tidligere havde besvaret forespørgsler om besiddelse af disse gamle arkivalier. Der var derfor dukket en del sager op inden for de sidste 10 år, hvor mange myndigheder havde fået ryddet op i egne arkiver. Rigsarkivaren oplyste i rapportåret 2006, at Statens Arkiver ville sørge for, at aflevering af disse arkivalier skete i løbet af den næste aktivitetsperiode, det vil sige i løbet af 2007.

Rigsarkivaren har på udvalgets forespørgsel om afleveringen af disse arkivalier oplyst, at afleveringen ikke var afsluttet ved udgangen af 2007. Rigsarkivaren har nærmere oplyst, at man ved udarbejdelsen af aktivitetsplanen for 2006-2010 vedrørende aflevering af arkivalier, som var ældre end 1990, har valgt ikke at prioritere mere end 30 år gamle arkivalier til hurtig aflevering. Aflevering af disse arkivalier er fordelt over aktivitetsplanperioden med henblik på aflevering senest ved udløbet af aktivitetsplanperioden, der i henhold til resultatkontrakt 2009-2012 er forlænget til 2012.

Udvalget har taget dette til efterretning.

1.2. Udskudt aflevering.

Statens Arkiver har oplyst, at man i 2007 har udskudt aflevering af visse arkivalier fra Rigshospitalet, Justitsministeriets Psykiatriske Undersøgelsesklínik, beskæftigelsesregionerne samt en række politikredse og retter. Udskydelserne er begrundet med fortsat administrativ brug, jf. bekendtgørelse nr. 591 af 26. juni 2003 om offentlige arkivalier og offentlige arkivers virksomhed § 12.

Statens Arkiver har endvidere drøftet aflevering af arkivalier med Politiets Efterretningstjeneste. Statens Arkiver har ved brev af 21. december 2007 til Politiets Efterretningstjeneste givet udtryk for, at så længe man ikke råder over tidssvarende sikkerhedsmagasiner, vil man ikke kunne modtage klassificeret materiale fra efterretningstjenesten.

Med hensyn til status på Statens Arkivers sikkerhedsmagasiner har rigsarkivaren supplerende oplyst over for udvalget, at de nye magasiner, der er under opførelse, opfylder tidens krav. Kravspecifikationerne til opførelsen af magasinerne på Kalvebod Brygge har været drøftet med Politiets Efterretningstjeneste, og magasinerne lever fuldt op til de krav, som Politiets Efterretningstjeneste har stillet.

En stor del af materialet op til 1960 vil kunne afleveres, når "PETkommisionen" m.fl. er færdige med deres arbejde. Materiale, der er klassificeret fortroligt eller højere, kan opbevares, når de nye magasiner står klar. Hele afleveringssagen er dog udsat, til kommissionerne har afsluttet deres arbejde, og magasinerne er færdigbyggede. Magasinerne er lovet færdige 1. juli 2009. Fjernmagasinerne bliver nedlagt i takt med, at arkiverne flyttes til den nye lokalitet.

Udvalget finder det meget tilfredsstillende, at der etableres arkivforhold, der er tilstrækkelig sikre til, at også PETdokumenter kan afleveres til Statens Arkiver.

2. Forhandlinger om fristforlængelser efter arkivlovens § 27.

Statens Arkiver oplyser, at der i 2007 hverken er sket forlængelser af de i arkivlovens §§ 22-25 eller §§ 27- 28 fastsatte almindelige tilgængelighedsfrister.

Udvalget finder dette positivt.

3. Praksis vedrørende dispensationer.

3.1. Sagsbehandlingstider.

Statens Arkiver oplyser i lighed med tidligere, at sagsbehandlingstider og eventuelle overskridelser heraf udregnes i det elektroniske journalsystem. I de tilfælde, hvor Statens Arkiver selv træffer afgørelse, er der en svarfrist på 15 dage. Såfremt der kræves samtykke fra den afleverende myndighed, er fristen 50 dage. Af disse 50 dage kan Statens Arkiver anvende indtil 15 dage til arkivundersøgelser, hvorefter den berørte myndighed har indtil 30 dage til at afgive sit svar, og Statens Arkiver har herefter indtil 5 dage til ekspedition af afgørelsen. I de tilfælde, hvor der skal indhentes samtykke fra den afleverende myndighed, underrettes ansøgeren herom, ligesom ansøgeren underrettes, når en myndighed efter 30 dage ikke har truffet afgørelse i samtykkespørgsmålet. Såfremt der finder partshøring sted, forlænges

tidsforløbet i henhold til reglerne herfor.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for adgangssager, der besluttedes af Statens Arkiver, var 5,4 dage i 2007 mod 5 dage i 2006. Svarfristen på 15 dage blev overskredet i 18 ud af 1.596 sager i 2007 mod 20 ud af 1.320 sager i 2006. Om de 18 overskridelser er oplyst, at 11 af disse hidrører fra Landsarkivet for Sønderjylland. I 4 tilfælde skyldtes forsinkelsen høring af andre myndigheder, 3 tilfælde drejede sig om arkivalier, der var på fjernarkiv, 3 tilfælde skyldtes sygdom og ferie blandt sagsbehandlere, mens årsagen til forsinkelsen ikke har kunnet forklares i de sidste 8 tilfælde.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for adgangssager, der har krævet indhentelse af samtykke fra anden myndighed var 41 dage i alt i 2007. I 57 ud af de i alt 284 sager var svarfristen på de 50 dage overskredet (mod 39 ud af 369 i 2006), og 48 af de 57 sager blev behandlet af Rigsarkivet. Rigsarkivet oplyser, at man følger den etablerede praksis, hvorefter myndigheden rykkes hver 30. dag, indtil svar foreligger, ligesom ansøgeren får besked om, at sagsbehandlingen trækker ud og om, hvornår afgørelse kan forventes at foreligge.

For så vidt angår sager, der blev rejst som tilgængelighedssag, men som ikke førte til behandling af et konkret adgangsspørgsmål, har Statens Arkiver oplyst, at arkivets sagsbehandlingstid gennemsnitligt var 5,2 dage i 2007 mod 5 dage i 2006. Svarfristen på 15 dage blev overskredet i 3 ud af 903 sager mod 12 ud af 1.057 sager året før.

Statens Arkiver har i rapporten oplyst fortsat at ville følge overholdelsen af sagsbehandlingstiderne, men har ikke fundet det sandsynligt, at sagsbehandlingstiderne vil kunne nedbringes yderligere.

Rigsarkivaren har på et møde i udvalget supplerende oplyst om sagsbehandlingstiderne, at der i 2007 var 2-3 langvarige fristoverskridelser vedrørende arkivalier, der er udlånt til PETkommisionen, og hvor ansøgerne må vente på, at materialet tilbageleveres, jf. loven om PETkommisionen.

Udvalget har noteret sig dette.

Vedrørende længste sagsbehandlingstider i sager hvor anden myndighed skal høres, har der været en sag, der vedrørte Justitsministeriets område, hvor sagen startede 15. december 2006 og først blev afsluttet i september 2007. Statsministeriet har endvidere været 14 mdr. om at behandle en ansøgning om adgang til arkivalier vedrørende "Den Kolde Krig". På Forsvarsministeriets område har der været 2 sager, det tog henholdsvis 8 og 6 måneder at gennemføre, og på området for Udlændingetjenesten har der været sagsbehandlinger, der tog 3-5 måneder.

Udvalget finder det ikke tilfredsstillende, at der i enkelte tilfælde kan forekomme så lange sagsbehandlingstider hos enkelte myndigheder, idet dette ikke er i overensstemmelse med lovens intentioner om størst mulig åbenhed. Udvalget har til hensigt at sætte fornyet fokus på de meget lange sagsbehandlingstider i kommende beretninger, idet baggrunden for sagsbehandlingstiderne bør belyses nærmere,

herunder hvordan de kan forkortes.

Rigsarkivaren har oplyst over for udvalget, at grunden til, at målet på 50 dage for sagsbehandlingstiden i sager, hvor anden myndighed skal høres, er blevet overskredet i flere tilfælde i 2007 i forhold til 2006, jf. ovenfor, til trods for at sager inden for strafferetsplejen efter lovændringen ikke længere skal forelægges myndighederne, er, at de færre høringsager har været mere komplicerede. Det er for tiden populært med undersøgelser om "Den Kolde Krig", bl.a. er Center for Koldkrigsforskning eksponent for mange ansøgninger om arkivadgang til dette emne.

Rigsarkivaren har over for udvalget tilkendegivet, at det generelt kan siges, at det går den rigtige vej med hensyn til at overholde fristerne i praksis.

De korteste sagsbehandlingstider findes på området for aktindsigtstilignende arkivsager, f. eks. indfødsretssager og andre enkeltpersonsager, hvor sagsbehandlingstiden er på få dage, medmindre det drejer sig om strafferetlige sager.

Udvalget bemærker, at gennemsnittet af sagsbehandlingstider er tilfredsstillende, men at det er uheldigt, såfremt en forenklet sagsbehandling i visse tilfælde fører til øget sagsbehandlingstid.

Udvalget vil fortsat følge udviklingen vedrørende sagsbehandlingstiderne.

Rigsarkivaren har over for udvalget oplyst, at der med det i bilag 3 til rigsarkivarens rapport anførte begreb "Afvisningssvar" menes, at svaret til ansøger går ud på, at Statens Arkiver ikke foretager nogen sagsbehandling. Det kan f.eks. dreje sig om materiale, der ikke er i Statens Arkivers besiddelse. Rigsarkivaren har oplyst over for udvalget, at der i sådanne tilfælde henvises til anden myndighed, hvis denne anden myndighed er kendt. Det kan også dreje sig om materiale, der er umiddelbart tilgængeligt. I sådanne tilfælde får ansøgeren besked på, at det kan hentes på den stedlige læsesal.

Udvalget finder denne praksis tilfredsstillende.

3.2. Dispensationsansøgninger.

Statens Arkiver oplyser i rapporten, at alle enheder i Statens Arkiver i rapportåret har ført statistik over modtagne ansøgninger og disses behandling i 2007 på samme måde som tidligere år. Optællingerne baserer sig i lighed med det foregående rapportår på antallet af afgørelser over for den enkelte ansøger, uanset om der i visse tilfælde, f.eks. i forbindelse med større forskningsprojekter, kan være tale om det samme arkivmateriale.

Ændringen af arkivlovens § 24 om adgang til arkivalier inden for strafferetsplejen med virkning fra 1. juli 2007 har i andet halvår af 2007 ført til et stort fald i antallet af sager, hvor der skal indhentes samtykke fra myndigheder uden for Statens Arkiver. Der indkom således ifølge rapporten 166 ansøgninger i alt i 2007 fordelt på 128 i 1.

halvår og 38 i andet halvår mod 272 ansøgninger i alt i 2006.

Rigsarkivaren har på et møde i udvalget oplyst, at det korrekte tal for indkomne ansøgninger om tilgængelighed til sager inden for strafferetsplejen imidlertid er 159 som anført i tabellen på side 9, og at det på side 8 i 3. afsnit anførte tal på 166 for samme sagstype ikke er korrekt. Han har videre oplyst, at det korrekte antal af ansøgninger om tilgængelighed inden for strafferetsplejen i 2. halvår af 2007 er 37, som anført på side 35, mens tallet 38, der fremgår af noten under tabellen på side 8, ikke er korrekt.

3.3. Tilladelser og afslag.

Statens Arkiver modtog i 2007 2.360 henvendelser om adgang til ikke umiddelbart tilgængeligt materiale. Regnes de private arkivalier med, er der i 2007 givet i alt 2.517 tilladelser og 78 afslag, hvilket vil sige, at i alt 2.595 ansøgninger er blevet realitetsbehandlet.

Derudover førte 1.217 henvendelser ikke til en afgørelse om tilgængelighed efter arkivlovens regler. Til denne gruppe henregnes forespørgsler om tilladelse til benyttelse af umiddelbart tilgængeligt materiale, henvendelse om aktindsigt efter anden lovgivning, som er henvist til den relevante myndighed, henvendelser vedrørende materiale, der enten ikke er bevaret eller ikke kan identificeres eller som er bevaret i institutioner uden for Statens Arkiver m.v. I disse tilfælde er henvendelserne blevet besvaret med den efter omstændighederne relevante vejledning.

Rigsarkivaren har på et møde i udvalget nærmere oplyst, at forskellen mellem antallet af realitetsbehandlede ansøgninger på 2.595 og de i rapporten på side 8 nævnte afgørelser på 2.609 er det antal indgivne ansøgninger, hvorom der på tidspunktet for rapportens færdiggørelse endnu ikke var truffet afgørelse.

For så vidt angår henvendelser vedrørende offentlige arkiver blev der meddelt 2.284 tilladelser og 76 afslag i 2007 mod 1.753 adgangstilladelser og 35 afslag i 2006, hvilket giver en afslagsprocent på 3,3 % mod 2 % i 2006.

I de tilfælde, hvor et afslag er blevet omgjort, tæller såvel det oprindelige afslag som den senere imødekommelse med som separate afgørelser.

Udvalget bemærker, at det er beklageligt, at afslagsprocenten er steget i forhold til 2006, men konstaterer samtidig, at den efter en helhedsvurdering fortsat er lav.

Statens Arkiver har i Rapport XV i lighed med tidligere udarbejdet en statistik over særligt udvalgte grupper af ikke umiddelbart tilgængeligt materiale. Fra statistikken kan fremhæves, at der i gruppen af ansøgninger efter arkivlovens § 27 (statens sikkerhed) vedrørende tilgængelighed til materiale, der er fristforlænget i op til 60 år, og hvor rigsarkivaren meddeler tilladelse på betingelse af den afleverende myndigheds samtykke, blev meddelt 42 tilladelser og 9 afslag i 2007 mod 25

tilladelser og 3 afslag i 2006.

I gruppen af ansøgninger efter arkivlovens § 23 vedrørende tilgængelighed til sager om enkeltpersoners private og økonomiske forhold, der er yngre end 75 år, blev der meddelt 1.730 tilladelser og 56 afslag mod 1.207 tilladelser og 20 afslag i 2006, hvilket er en stigning i afslagsprocenten på 1,5 procentpoint.

Om den konstaterede stigning i afslagsprocenten særlig i sager om statens sikkerhed og sager om enkeltpersoners private forhold har rigsarkivaren oplyst på et møde i udvalget, at det drejer sig om mindre udsving, der ikke har særlig betydning for det samlede billede.

For så vidt angår afslagene i kategorien enkeltpersoners private forhold finder udvalget, at der gives påfaldende mange afslag. Derfor opfordrer udvalget Statens Arkiver til at overveje, om der er mulighed for at foretage en afvejning af parternes forskellige interesser, således at der i stedet for et afslag meddeles oplysninger om f.eks. fødedato, fødselssovn m.v. særligt i sager vedrørende slægtsforskning, der sætter ansøger i stand til at komme videre, uden at dette strider mod de beskyttedes interesser.

Ifølge Statens Arkiver er alle afslag givet med anvisning af ankemulighed. Gives afslaget af et landsarkiv, kan dette indbringes for rigsarkivaren. I 2007 blev 1 afgørelse truffet af et landsarkiv indbragt for rigsarkivaren, der omgjorde afgørelsen.

Det fremgår af rapporten, at Statens Arkiver i de tilfælde, hvor den afleverende myndigheds samtykke er påkrævet før adgang, men dette ikke har kunnet opnås, har Statens Arkiver foretaget partshøring med en 30-dages frist til at fremkomme med nye oplysninger. Hvis ansøgeren har svaret, er dennes udtalelse forelagt myndigheden til genovervejelse. Hvis ansøgeren ikke har svaret, er der meddelt endeligt afslag.

Udvalget anerkender denne indsats for at øge åbenheden.

3.4 Enkeltsager om dispensation

Blandt de af Statens Arkiver i Rapport XV omtalte enkeltsager, hvor der er meddelt afslag på tilgængelighed, har udvalget anmodet om yderligere oplysninger om følgende sager:

B (LAK 2007-611-10743) og B (LAK 2007-611-10544) nævnt i Rapport XV på side 40 og 41 (bilag 5 til rapporten), der begge vedrørte anmodning om adgang til oplysninger om enkeltpersoners private forhold. Udvalget har ønsket oplyst, hvorfor der blev givet uensartede begrundelser for afslaget af de to landsarkiver.

På linie hermed har udvalget henvist til sagerne B (RA 2007-611-09816) og B (RA 2007-611-09817) begge på side 36, hvor der som begrundelse for afslaget er henvist til, at ansøger ikke var beslægtet "i lige linie", mens der i B (LAO 2006-611-09704) og B (LAO 2007-611-10276) på side 41 er henvist til, at ansøger ikke var "direkte

efterkommer". Udvalget har ønsket oplyst, om det forskellige ordvalg er udtryk for en reel forskel.

Endelig har udvalget i samme forbindelse ønsket nærmere oplysning om den praksis, der henvises til i B (LAK 2007-611-09792) på side 37 og i B (LAK 007-611-11389) på side 40, og om Statens Arkiver har lavet generelle retningslinier for afslag.

Rigsarkivaren har sammenfattende svaret, at der gives konkrete begrundelser i hver enkelt sag, og at alle ansøgninger vurderes konkret. Statens Arkiver har ingen standardiserede begrundelser for afslag på ansøgninger, der ligner hinanden, af den årsag, at standardbegrundelser vil indebære fare for, at sagsbehandlerne foretager en mindre grundig sagsbehandling, og dermed øges risikoen for flere afslag. Desuden vil en konkret begrundelse kunne hjælpe ansøger videre til at få Statens Arkiver til at genoverveje sagen. Det drejer sig derfor i hovedsagen om sproglige forskelle i de nævnte sager. Det er kun tilladelser, der er standardiserede, fordi de er gunstige over for ansøger. Det cirkulære om tilgængelighedspraksis, som er udarbejdet, indeholder regler om sagsbehandling rettet mod de ansatte. Der er alene indsat en bestemmelse om, at afslag skal begrundes.

Udvalget skal henstille, at Statens Arkiver overvejer, om vejledningen bør ændres, således at det indskræpes myndighederne, at et afslag skal indeholde samtlige afslagsgrunde og ikke kun en af flere begrundelser. Udvalget finder, at en sådan praksis ville kunne medføre øget gennemsigtighed samt forbedre ansøgernes mulighed for at opnå arkivadgang efter partshøring.

Udvalget har anmodet om en uddybelse vedrørende B (RA 2007-611-11420) nævnt i rapporten på side 37, der vedrørte afslag på adgang til folketælling med den begrundelse, at den rummede cpr. numre.

Rigsarkivaren har oplyst, at ansøgningen var for upræcis, og at formålet med ansøgningen ikke stod i rimeligt forhold til de vilkår, der skulle stilles for adgang. En tilladelse ville kunne medføre, at ansøger fik adgang til personnumre på 60-70.0000 personer. Statens Arkiver henviste i stedet ansøger til folkeregistret.

B (LAK 2007-611-10519) nævnt i rapporten på side 40 vedrørte afslag på adgang til en politirapport. Udvalget har spurgt rigsarkivaren, om der havde været mulighed for at ekstrahere fra politirapporten og meddele oplysninger mod betaling, f.eks. ved at screene dokumenterne i stedet for at meddele afslag.

Rigsarkivaren har svaret, at ansøgningen vedrørte det såkaldte "Hypnosemord" og drejede sig om adgang til billeder, der ikke kunne anonymiseres. Det var obduktionsfotografier af de myrdede personer. Af hensyn til ofrenes nulevende pårørende ville Statens Arkiver ikke tillade offentliggørelse på TV.

Med hensyn til sag C (RA 2007-611-10664) og C (RA 2007-611-10934) nævnt i rapporten på side 44 og 45, der vedrørte afslag på tilgængelighed til klassificerede dokumenter med henvisning til, at Forsvarsministeriet ikke gav samtykke, da udstedelsen henhørte under anden myndighed, har udvalget spurgt rigsarkivaren, om

Statens Arkiver vejledte ansøgerne med hensyn til hvilken myndighed, de rettelig skulle indsende ansøgningen til.

Rigsarkivaren har svaret, at den adgang, ansøgerne fik, indeholdt tilstrækkeligt med oplysninger til, at ansøgerne kunne identificere de enkelte klassificerede dokumenter, der var meddelt afslag til, og at ansøgerne herefter kunne ansøge Washington Departement of Defence om den nødvendige afklassificering.

E (RA 2007-611-09876) og E (RA 2007-611-10224) begge nævnt i rapporten på side 46 vedrørte afslag på ansøgning om adgang til de dele af sagerne hos rigsadvokaten, der omhandlede fuldbyrdelse af dødsstraf under retsopgøret efter besættelsen. Udvalget har anmodet rigsarkivaren om at redegøre nærmere for begrundelsen for afslaget, der alene henviser til, at Rigsadvokaten fandt, at materialet skulle undtages fra aktindsigt.

Rigsarkivaren har indledningsvis oplyst, at de omtalte sager ofte er genstand for ansøgninger, hvorfor det overvejes at digitalisere sagerne og lægge dem ud på nettet. Vedrørende de konkrete sager havde ansøgers far i den første sag været vidne i en retssag som offer for tortur. Ansøger fik efter flere behandlinger af sagen adgang til de dele, der omhandlede farens vidneudsagn. Derudover havde ansøger efter Rigsadvokatens opfattelse ikke nogen anerkendelsesværdig interesse i sagen. Da arkivlovens § 24 blev ændret, trak Rigsarkivet sagen tilbage fra høring og gav adgang på visse nærmere betingelser. Ansøgeren har overholdt vilkårene.

PRA (RA 2007-611-10129) nævnt i rapporten på side 47 vedrørte afslag på adgang til privatarkiv med henvisning til, at arkivet er utilgængeligt til 2035. Udvalget har anmodet rigsarkivaren om at få oplyst, hvornår privatarkivet blev afleveret, og om tilgængelighedsfristerne for private arkivalier følger fristerne i arkivloven.

Rigsarkivaren har oplyst, at afleveringsfristerne ikke behøver at følge fristerne i arkivloven, men Statens Arkiver forsøger at tilnærme sig dem og vejlede donator om en fornuftig længde på hemmeligholdelsesperioden. Nogle donatorer følger vejledningen, andre har deres egen mening om hemmeligholdelsesperiodens længde. Det pågældende arkiv blev afleveret i 1990.

Af hensyn til den samfundshistoriske interesse, som de private arkivalier kan have for offentligheden, er det ønskeligt, at disse i vid udstrækning følger retningslinierne i arkivloven, og udvalget bifalder derfor rigsarkivarens indsats i forhold til at vejlede den afleverende part, når der skal indgås aftaler om tilgængelighed til private arkivalier.

E (LAV 2007-611-10257) nævnt i rapporten på side 47 vedrørte ansøgning fra en journalist om adgang til dom i en straffesag fra 1976 med henblik på mulig videregivelse af oplysninger. Landsarkivet meddelte afslag, men videresendte dommen til den relevante ret med henblik på stillingtagen efter retsplejelovens særlige regler om aktindsigt for journalister. Udvalget har ønsket oplysning om sagens endelige udfald, såfremt rigsarkivaren er informeret om det.

Rigsarkivaren har oplyst, at Statens Arkiver ikke er orienteret om den retlige afgørelse i sagen.

Endelig har udvalget spurgt om, hvorledes Statens Arkiver tager hånd om de mange slægtsforskeres ansøgninger om oplysninger i sager om enkeltpersoners private forhold, således at princippet om størst mulig åbenhed også tilgodeses for denne sagstype.

Rigsarkivaren har svaret, at der ikke stilles vilkår om fortrolighed i slægtsforskernes adgang til oplysninger, fordi de ikke kan påregnes at blive overholdt. Statens Arkiver vurderer derfor, i hvilken sammenhæng den udbedte oplysning fremkommer, før der tages stilling til, om der kan meddeles adgang. En ansøger kan godt få oplysning om f.eks. fødselsdato eller andre ikke følsomme oplysninger mod betaling uden at få adgang til hele sagen. Der findes endvidere en brugervejledning for slægtsforskere på hjemmesiden.

Udvalget anerkender dette, men skal opfordre til, at Statens Arkiver overvejer at oplyse på Statens Arkivers hjemmeside om muligheden for at opnå aktindsigt via indtægtsdækket virksomhed og at meddele slægtsforskere oplysning om denne mulighed i svarbrevet. Det ville medvirke til at fremme hensigten om størst mulig åbenhed.

4. Særlige områder.

4.1. Spørgsmål om adgang til cpr-numre i forbindelse med arkivbenyttelse.

Statens Arkiver oplyser i Rapport XV, at man har overvejet hvorledes der skal forholdes med adgang til nulevende personers cpr.numre, d.v.s. aktive cpr.numre, der kan optræde i umiddelbart tilgængelige arkivalier. Statens Arkiver besvarede den 8. maj 2007 en henvendelse fra Kirkeministeriet, der bad om en udtalelse om de regler, der gælder for tilgængelighed til de til Landsarkivet afleverede ministerialbøger. I besvarelsen henviste Statens Arkiver til arkivlovens § 28, hvoraf fremgår, at Folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger, sønderjyske personregistre og borgerlige ægteskabsbøger, som er afleveret til Statens Arkiver, er tilgængelige, når de er 50 år gamle. Det fremgår videre, at døds- og begravelsesregistre, som er afleveret til Statens Arkiver, er tilgængelige, når de er 10 år gamle. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår bl.a., at det alene er kontraministerialbogen, der afleveres til Statens Arkiver, når der er forløbet 30 år, efter den blev udskrevet, mens hovedministerialbogen forbliver hos den pågældende ministerialbogsfører, indtil der er forløbet 100 år, efter at den blev udskrevet. Statens Arkiver oplyste endvidere, at man var opmærksom på, at bestemmelserne om kirkebøgers tilgængelighed, navnlig døds- og begravelsesregistre, kan føre til, at benyttere kan få oplysning om stadig aktive cpr.numre. Statens Arkiver havde derfor fundet det hensigtsmæssigt at lægge en vejledning om brugen af registre ind på deres hjemmeside. I vejledningen henvises til reglerne i arkivlovens § 28 og især til reglen i persondatalovens § 11, som bl.a. vedrører betingelserne for private personers

behandling af oplysninger om personnummer. Vejledningen anfører i den forbindelse følgende:

”
..
..hvis man som privatperson-f.eks i forbindelse med egen slægtsforskning- i en kirkebog eller et begravelsesregister får kendskab til et personnummer, så:

1. Man må under ingen omstændigheder offentliggøre et sådant personnummer med mindre, der foreligger et udtrykkeligt tilsagn herom fra den registrerede.
2. Man må ikke anvende (behandle) personnummeret til at skaffe sig oplysninger om vedkommende, med mindre den registrerede udtrykkeligt har givet sit samtykke hertil.

Den, der overtræder disse bestemmelser, straffes i henhold til gældende lovgivning med bøde eller hæfte.

..”

Endelig oplyser Statens Arkiver, at hvor personnumre findes i ikke umiddelbart tilgængeligt materiale, der benyttes efter dispensation, som f. eks folketællingsskemaer, understreges i de vilkår, der fastsættes for benyttelsen og tiltrædes af brugeren, at personnumre skal betragtes som fortrolige oplysninger, der ikke må videregives m.v.

Udvalget har ingen bemærkninger til denne praksis.

4.2. Adgang til adoptionssager

Statens Arkiver oplyser i Rapport XV, at man i 2007 modtog en klage fra en privatperson over mulig tilsidesættelse af vilkår for arkivadgang. Klageren, der i sin tid var blevet bortadopteret af sin biologiske mormor, havde modtaget henvendelser fra sine biologiske slægtninge, der havde modtaget oplysninger om slægtskabet via adoptionssagen. Det viste sig imidlertid, at sagen var afsluttet for mere end 75 år siden og således var umiddelbart tilgængelig, jf. arkivlovens § 23, stk. 1. Når tilgængelighedsfristen er udløbet, er arkivalierne umiddelbart tilgængelige for enhver, og der er ikke hjemmel i arkivloven til at fastsætte vilkår for benyttelsen af disse. Statens Arkiver foretog sig derfor ikke noget i anledning af klagen.

Udvalget tager Statens Arkivers redegørelse til efterretning.

4.3. Hemmeligt fødende.

Spørgsmålet om tilgængelighed til arkivalier vedrørende såkaldte “hemmeligt fødende” har været omtalt i tidligere beretninger. I forbindelse med den seneste ændring af arkivloven ophævedes de særlige bestemmelser i de to gamle kongelige reskripter af henholdsvis 13. marts 1750 og 6. januar 1764, således at lovens almindelige tilgængelighedsregler er gældende. Herefter er oplysningerne omfattet af den almindelige tilgængelighedsfrist på 75 år, jf. lovens § 23, stk. 1. Muligheden for

at føde hemmeligt eller anonymt bortfaldt med virkning fra 1. januar 1938. Alle arkivalier vedrørende hemmeligt fødendes identitet vil derfor være umiddelbart tilgængelige fra 1. januar 2013. I tiden indtil da vil oplysningerne kunne benyttes med dispensation fra tilgængelighedsfristen.

Udvalget påskønner i lighed med tidligere Statens Arkivers initiativ til lovændringen, der har medvirket til at skabe tidssvarende åbenhed omkring disse arkivalier om enkeltpersoners private forhold.

4.4 Spørgsmål om arkivadgang i forbindelse med forskning i den kolde krigs historie.

I folketingssamlingen 2006-07 stillede Folketingets Kulturudvalg spørgsmål til kulturministeren om hvilke betingelser, der generelt sættes for at forskere kan få adgang til arkiver, der efter hovedreglerne i arkivloven ikke kan frigives. Baggrunden for spørgsmålet var de betingelser, der var stillet en navngiven forsker i forbindelse med dennes tilladelse til at benytte arkiver fra Politiets Efterretningstjeneste, og de betingelser, der generelt fastsættes for benyttelse af ikke umiddelbart tilgængeligt materiale.

Der har tidligere været rejst et lignende spørgsmål i Folketingssalen, som er omtalt i beretning 9, side 9-10, og svaret afviger da heller ikke fra tidligere svar. Det fremhæves således på ny i svaret, at det er et grundlæggende princip i forvaltningen af arkivloven, at alle stilles lige med hensyn til arkivadgang. Der gives derfor ikke privilegeret adgang til forskere. Endvidere vejledes der i svaret om de generelle betingelser om tavshedspligt, forbud mod videregivelse af oplysninger m.v., som Statens Arkiver har mulighed for at stille som vilkår for arkivadgang, jf. arkivlovens §§ 40-41. Endelig henvises til den standardskrivelse, som Statens Arkiver normalt vil sende til en ansøger, der angiver udarbejdelse af en historisk fremstilling som formål med ansøgningen. Standardbrevet indeholder netop henvisninger til lovens §§ 40-41 og anviser de vilkår, der stilles for benyttelsen.

Statens Arkiver oplyser i sin seneste rapport, at det i forbindelse med oprettelsen af Center for Koldkrigsforskning har været drøftet mellem en række myndigheder, hvorledes der skal forholdes med hensyn til arkivadgang for medarbejdere ved centret, som er en selvstændig og uafhængig institution under Forsvarsministeriet. Det er bl.a. blevet drøftet, om Statens Arkiver ville kunne stille arkivalier til rådighed på baggrund af forvaltningslovens bestemmelser om videregivelse af oplysninger til anden myndighed. Det er Statens Arkivers opfattelse, at man alene kan behandle spørgsmål om tilgængelighed efter arkivlovens bestemmelser, og at afgørelse om spørgsmål om videregivelse af fortrolige oplysninger efter forvaltningsloven må træffes af den afleverende myndighed. Statens Arkiver har endelig oplyst, at drøftelserne ikke var afsluttet ved udgangen af 2007.

Udvalget tager oplysningerne til efterretning og forventer, at emnet bliver fulgt op i den kommende rapport for 2008.

4.5. Aflevering af private arkivalier til eller offentligt arkiv. Ombudsmandens udtalelse om Johannes Bøgners manuskript.

Det fremgår af Rapport XV, at Landsarkivet for Nørrejylland i 1963 modtog et manuskript udarbejdet af Johannes Ivar Bøgner om Ringkøbing Bys historie under den tyske besættelse af Danmark. Der blev samtidig indgået en aftale om tilgængeligheden til det private arkiv, hvorefter landsarkivet i år 2000 skulle sende manuskriptet til borgmesteren i Ringkøbing med henblik på, at vedkommende skulle tage stilling til, om manuskriptet kunne offentliggøres. Borgmesteren vurderede, at det var for tidligt at offentliggøre dette og returnerede det til landsarkivet med oplysning om, at det skulle holdes hemmeligt i 20 år mere, hvorefter borgmesteren i Ringkøbing på ny skulle vurdere, om der kunne ske offentliggørelse. Efterfølgende ansøgte Lone Hindø imidlertid om aktindsigt i manuskriptet hos kommunen under henvisning til offentlighedslovens regler. Kommunen afslog ansøgningen med den begrundelse, at akterne ikke var omfattet af offentlighedslovens regler om aktindsigt, når der ikke var tale om kommunale anliggender. Ansøger klagede over afgørelsen til Tilsynsrådet, der traf en lignende afgørelse. Herefter indbragte ansøger sagen for Ombudsmanden under henvisning til, at arkivet havde været underlagt almindelig administrativ sagsbehandling og derfor var blevet omfattet af de almindelige regler om aktindsigt.

Både Indenrigsministeriet, Kulturministeriet og Justitsministeriet blev hørt, hvorefter Ombudsmanden traf afgørelse om, at det private arkiv ved udleveringen til borgmesteren i Ringkøbing var blevet undergivet administrativ sagsbehandling og dermed omfattet af offentlighedslovens regler om aktindsigt. Følgende fremgår af Ombudsmandens endelige redegørelse:

" ...

Jeg har nu færdigbehandlet sagen. Jeg må fastholde den retsopfattelse som jeg gav udtryk for i min foreløbige redegørelse. Det er således min samlede endelige opfattelse at Johannes Ivar Bøgners manuskript i forbindelse med udleveringen i 2000 til borgmesteren i Ringkøbing Kommune blev undergivet administrativ sagsbehandling og dermed blev omfattet af offentlighedslovens regler om aktindsigt. Tilbageleveringen af manuskriptet til Landsarkivet for Nørrejylland ændrede ikke på dette forhold. Afgørelsen om Lone Hindøs eventuelle ret til aktindsigt hører efter min mening under Ringkøbing Kommune, og den skal træffes på grundlag af offentlighedsloven eller andre regler om indsigt hvis disse stiller hende mere gunstigt end offentlighedsloven. Hverken arkivlovens ordlyd eller dens forarbejder giver grundlag for en antagelse om at loven indeholder begrænsninger i den ret til aktindsigt der følger af andre love, herunder offentlighedsloven. Det forhold at der i 1963 blev indgået en deponeringsaftale mellem Johannes Ivar Bøgner og landsarkivet, kan efter min mening hverken tillægges selvstændig retlig betydning for spørgsmålet om aktindsigt eller for om og på hvilke vilkår manuskriptet kan videregives til andre myndigheder. Der ses endvidere ikke at være grundlag for at mene at arkivlovens regler om tilgængelighed er relevante for spørgsmålet om videregivelse af oplysninger fra de offentlige arkiver til brug for offentlige myndigheders sagsbehandling. Jeg har henstillet til Kulturministeriet at ministeriet – i lyset af det som jeg har anført i denne endelige redegørelse – genovervejer sin

retsopfattelse om udlevering af manuskriptet med henblik på at landsarkivet kan udlevere manuskriptet til Statsforvaltningen Midtjylland uden vilkår, og således at manuskriptet er omfattet af offentlighedslovens regler om aktindsigt.

....”

Efter Statens Arkivers opfattelse betyder Ombudsmandens afgørelse et væsentlig brud på hidtidig praksis på privatarkivområdet. Afgørelsen har ifølge Statens Arkiver den konsekvens, at donators ønske om at bestemte offentlige institutioner eller personer skal tage stilling til konkrete ønsker om adgang gøres illusorisk, hvis der efter et afslag på tilgængelighed meddelt af donators repræsentant, blot kan søges igen og denne gang opnås aktindsigt på baggrund af reglerne i offentlighedsloven. Dette kan få den uheldige sideeffekt, at private arkivalier afleveres i mindre omfang til Statens Arkiver.

Statens Arkiver tilføjer, at ombudsmanden i sin redegørelse oplyser om, at det offentlige arkiv kan vejlede donators repræsentant om hvilke konsekvenser repræsentantens behandling af sagen kan få i relation til offentlighedslovens aktindsigtsregler. Donators repræsentant kan efter det oplyste vælge at opfatte arkivalierne som overgivet som led i sin embedsførelse, hvorefter de undergives offentlighedsloven eller som overgivet i egenskab af privatperson, hvorefter arkivalierne forbliver private. Statens Arkiver finder det hverken stemmende med arkivlovens § 46 eller hensigtsmæssigt, at donators repræsentant vilkårligt kan bestemme, om et privatarkiv eller dele heraf skal inddrages under offentlighedsloven.

Det fremgår endelig, at sagen har rejst en række principielle spørgsmål, som må søges afklaret via deponeringsaftalerne og lovgivningen i øvrigt.

Udvalget ønsker orientering om udfaldet af de efterfølgende forhandlinger i den konkrete sag.

B. DE KOMMUNALE ARKIVER.

1. Kommunale offentlige arkiver.

Statens Arkiver oplyser i sin rapport, at der er tale om offentlige arkiver, som er oprettet og drevet af 29 af de i alt 98 kommuner, og at Statens Arkiver i 2007 i lighed med året før har udsendt et spørgeskema til de pågældende arkiver, der blev bedt om at indberette antallet og udfaldet af sager om benyttelse af ikke umiddelbart tilgængelige offentlige arkivalier. Såfremt en ansøgning havde medført afslag, blev arkivet anmodet om kort at beskrive typen af henvendelse og begrundelse for afslaget. Endvidere blev arkivet bedt om at oplyse den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for ansøgningerne.

Det fremgår af undersøgelsen, at 29 arkiver er blevet spurgt, og at 28 har svaret.

Det fremgår videre, at 19 af de 28 arkiver har modtaget i alt 373 ansøgninger om dispensation fra tilgængelighedsfristerne, og at 1 ansøgning er afslået.

Rigsarkivaren har på et møde i udvalget nærmere oplyst, at grunden til, at der ikke er nogen oplysning om Furesø kommune i statistikken over de offentlige arkiver, er, at kommunen ikke svarede trods to rykkerskrivelser. Den omstændighed, at Lyngby-Taarbæk og flere andre kommuner i samme statistik har angivet ikke at have behandlet nogen ansøgninger, kan skyldes et kategoriseringsproblem.

Udvalget finder det utilfredsstillende, at en kommune vælger ikke at svare på Statens Arkivers henvendelse.

2. Kommunale myndigheder.

Bestemmelserne om tilgængelighed i arkivloven omfatter alle offentlige arkivalier, der er over 20 år gamle, uanset om de er afleveret til offentligt arkiv, eller om arkivalierne opbevares hos den myndighed, der har skabt eller tilvejebragt dem, eller hos en anden offentlig myndighed. Arkivloven forudsætter, at myndigheder, der er i besiddelse af offentlige arkivalier, der er over 20 år gamle, stiller disse arkivalier til rådighed for borgere og myndigheder, jf. arkivlovens § 22, stk. 2, jf. §§ 23-27.

Statens Arkiver oplyser, at 13 ud af de 69 kommuner, der ikke har oprettet eget offentligt arkiv, har indberettet at have behandlet i alt 70 sager om dispensation fra tilgængelighedsfristerne, hvoraf der kun er meddelt et afslag.

Der er endvidere ikke registreret problemer i relation til, at myndighederne ikke har kunnet overholde arkivlovens svarfrist på 14 dage.

Det foreligger endelig oplyst, at en række kommuner har givet udtryk for usikkerhed om, hvor grænsen går for aktindsigt efter offentlighedsloven og arkivadgang efter arkivloven.

Udvalget har efterspurgt oplysning om, hvorledes Statens Arkiver udfylder sin rolle som vejleder og rådgiver i forhold til kommunerne med henblik på at fremme hensynet til størst mulig åbenhed.

Rigsarkivaren har svaret, at kommunerne har en forbilledlig orden på deres arkivalier og lever op til forestillingen om størst mulig åbenhed. Der er derfor ikke et særligt stort behov for rådgivning og vejledning af kommunerne. Statens Arkiver får løbende mundtlige henvendelser fra kommunerne og rådgiver om det rette svar på en ansøgning, hvilket er tilstrækkeligt. De indkomne svar på spørgeskemaundersøgelsen tyder også på, at kommunerne lever op til tilgængelighedspraksis. Der er dog lidt problemer med kommunernes manglende overholdelse af indrapporteringspligten til Statens Arkiver.

Det fremgår af Beretning 12, at der var nedsat et udvalg (K-udvalget) med deltagelse af repræsentanter for Statens Arkiver, Kommunernes Landsforening, Stadsarkiverne

og regionerne, der skulle kigge på mulighederne for mere information til og forbedring af sagsbehandlingen hos de kommunale arkiver. Det var oplyst, at der blandt andet arbejdedes på at få udnævnt en arkivansvarlig i hver af de 98 kommuner, som ville få tilsendt det årlige spørgeskema og som skulle være ansvarlig for besvarelsen af det.

Rigsarkivaren har på udvalgets forespørgsel oplyst om K-udvalgets arbejde i 2007, at der blev holdt et par møder i 2007 mest angående elektronisk opbevaring af arkivalier. Det er mere et teknisk forum. Der kan dog også drøftes tilgængelighedsspørgsmål. Statens Arkiver vil orientere tilgængelighedsudvalget, hvis der drøftes spørgsmål af interesse for udvalget.

Udvalget har taget oplysningerne til efterretning. Udvalget ønsker som bemærket i beretning 12 løbende at blive orienteret om K-udvalgets arbejde og henstiller, at K-udvalget vejleder kommunerne om, hvordan de korrekt kategoriserer anmodninger om tilgængelighed efter arkivloven..

Udvalget finder det tilfredsstillende, at de kommunale arkiver, der har behandlet ansøgninger, har overholdt tidsfristen herfor.

III. SAMMENFATNING

I Beretning 13 har udvalget bedt om, at Statens Arkiver orienterer udvalget, hvis og i det omfang, der måtte blive fremsat ønske om meropbevaring fra arkivskabende myndigheder.

Udvalget har endvidere fundet det tilfredsstillende, at der nu etableres arkivforhold, der er tilstrækkelig sikre til, at også PETkommisionens dokumenter kan afleveres til Statens Arkiver.

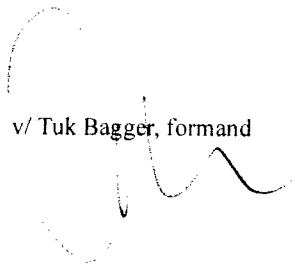
Udvalget har fundet det positivt, at der ikke i beretningsperioden er foretaget fristforlængelser.

Udvalget har noteret sig, at der i beretningsperioden alene har været 2-3 langvarige overskridelser af sagsbehandlingstiderne, hvor sagsbehandlingen sker uden høring af myndigheder, og at de alle skyldes, at de vedrørte arkivalier, der er udlånt til PETkommisionen.

Derimod har udvalget fundet det kritisabelt, at sagsbehandlingstiden i sager, hvor henholdsvis Justitsministeriet, Statsministeriet, Forsvarsministeriet og Udlændingesservice skulle høres, har været fra 3-5 måneder til 14 måneder.

Udvalget har bemærket, at gennemsnittet af sagsbehandlingstiderne er tilfredsstillende, men har fundet det mindre tilfredsstillende, hvis lovændringen, hvorefter der ikke længere skal indhentes samtykke fra myndighederne inden for strafferetsplejens område, i visse tilfælde fører til en øget sagsbehandlingstid.

v/ Tuk Bagger, formand

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Tuk Bagger', written over the typed name.